

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työllänsien 64-
senkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Ore., jo-
sa listat The Western Workmen's Pub-
licity'n kustantamana
TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
CANADAAN JA SUOMEN
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR
BOX 99 ASTORIA, ORE.

Entered as second-class matter July 18th,
1911, at the Post Office at Astoria, Oregon,
under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)
SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:
One year...\$1.50 6 months...90c
IN CANADA:
One year...\$1.75 6 months...\$1.00
IN FOREIGN COUNTRIES:
One year...\$1.75 6 months...\$1.00

Advertising rates 50c per inch per insertion.
Huoneisto sijaitsee 10:nnen ja Duane ka-
tujen kulmassa. Puhelin 365.
Ilm.ostushinta 50 senttiä tuumalla kerran.
Naimallimotuksista \$1.00 ensimmäiseltä tuu-
malta ja 50 senttiä jokaiselta seuraavalta
lisää.

TOIMITUS:

Maiju Nurmi
Box 99, Astoria, Oregon.

Toverittaren tilaajaluettelo
osottaa:

Uusia 39
Uudistuksia 34
Katkennut 246

PUHE

Palisaden S. s.-osaston iltamissa
7-26-19 pitänyt Jenny Trast

Koska tämä illanvietto on nais-
ten toimeenpanema eli niin sa-
nottu naisten iltama, niin siksi ei
liene haitaksi jos jollakin sa-
nalla koskettelemme työläis-
naisen asemaa. Meille on sangen
tuttu tuo aina uudelleen ja taas
uudelleen toistettu lause, "nais-
nen paikka on kodissa". Jos mil-
loin naiset ovat kohottaneet ää-
nensä saadakseen äänioikeuden y.
m. valtiollisia oikeuksia, niin ai-
na silloin ovat porvarilliset politi-
koitsijat suurella melulla huuta-
neet "naisen paikka on kodissa —

naisen velvollisuus on hallita ko-
tia ja kasvattaa lapsia." Mutta
mikä on se koti, jota nainen saa
hallita ja jossa hän voi vaalia,
hoitaa ja kasvattaa lapsia? Se
on äärettömän suurelle naisten e-
nemmistölle ahdas, valoton hök-
keli, jossa heidän ainoana osa-
naan on tehdä työtä, työtä yli-
voimaisesti ja kärsiä ainaista, lop-
pumaton puuteetta välttämättö-
mistäkin elämäntarpeista — aina
vain kärsiä, uhrautua ja olla kah-
lekoiran tavalla kahlehdittuna, ei
milloinkaan vapautta, ei lepoa
päivällä eikä yöllä. Ja omistavat-
ko naiset ne hökkelit, joita hei-
dän velvollisuutensa olisi hallita?
Ei, se on sangen pieni prosentti
naisia, jotka omistavat sen niin
kutsutun kodin missä he tuskalli-
sesti raahustavat päivästä toiseen
vaivaloisen ja kärsimyksistä rik-
kaan elämänsä iltaan. Tuo lause
"naisen paikka on kodissa" kai-
kkuu mitä katkerimpana ivana
niitten tuhansien naisten korvis-
sa, jotka kapitalismin grottemyl-
lyssä tai jollakin muulla tavalla
ovat menettäneet puolionsa, per-
heensä hoivan, ja niin muodin
itse joutuvat näiden pakotuksesta
raatamaan kapitalismin palkka-
orjina tehtaissa, pesulaitoksissa,
ravintoloissa, myymälöissä, y. m.
hankkiakseen leipää pienokaisil-
leen joita heidän velvollisuutensa
äitinä olisi hoitaa ja vaalia mut-
ta jotka heidän täytyy työhön
lähtiessään jättää kadun kasva-
teiksi omanonensa nojaan, tahi
sitten tuskaisin mielin kiidättää
köyhään lasten päivähoitoloihin,
joissa pienokaiset saavat osak-
seen kaikkea muuta vaan ei ih-
mistaimen edistykseksi välttämä-
töntä terveellistä henkistä ja ruu-
miillisesti kehittävää hoitoa. On
mitä jultmintaa ivaa aina uudelleen
toistaa: "Nainen on kodin halti-
jatar" silloin kun sadat tuhannet
työläisnaiset ovat sulloutuneina
suurkaupunkien kurjien vuokra-
kasarmien komeroihin joitten um-
mehtunutta ilmaa raitis tuulonen
tuskin milloinkaan on virkistänyt
ja aurinko säteillään keuhkotau-

din y. m. vuokrakasarmien asuk-
kaille ominaisten tautien tappa-
vista basilleista puhdistanut. On-
ko työläisvaimo kodin haltijatar
kun hän elää siinä asemassa, et-
tä pieninminkin työttömyyden
sattuessa ei kykene suorittamaan
määrättyä vuokraa vuokrakasarm-
in omistajalle, niin hän, äiti,
"kodin haltijatar" häädetään
vuokrakasarmin omistajan mää-
räyksestä kadulle lapsineen. Siis-
pä se mitä me kutsumme kodiksi
tämän kurjan riistojärjestelmän
vallitessa, on ainoastaan todellisen
kodin surkein irvikuva, se on
miljoonille naisille naisten työn,
kurjuuden ja karsimyksien tyys-
sija.

Jos naiset nurkumatta sulkeu-
tuvat sen kurjuusmajan neljän
seinän sisälle ja siellä itsetiedot-
tomana, tuntematta armottomien
henkeä ja ruumista kuolettavien
orjuuskahleittensa painoa herran
armoan luottaen, virrenvärssyjä
hyräillen, tyytyväisinä tuuditte-
levat nälastä parkuvia lapsiaan,
niin kas silloin naiset on por-
varillisten politikoitsijain mieles-
tä viehättävän naisellisuuden iha-
nimpia kukkasia! Me sosialistit
emme milloinkaan ole kieltäneet
ettekö naisen paikka olisi kodis-
sa, mutta me väitämme että jos
naisen paikka on kodissa, niin
silloin hänellä täytyy myöskin
olla omistusoikeus siihen ettei
hänen olemassaolonsa kodissa riip-
pu vuokranmaksusta, että hänellä
on mahdollisuus varustaa kotin-
sa oman makunsa mukaan tar-
peellisilla mukavuusvälineillä, un-
denaikaisilla työtä jouduttavilla
säätävillä koneilla. Hänellä tu-
lee olla mahdollisuus huolellises-
ti hoitaa henkistä sekä ruumiillis-
ta terveyttään, sillä hänen — äi-
din hyvinvoinnista riippuu mitä
suurimmassa määrin tulevien su-
kupolvien henkinen ja ruumiillis-
nen terveys. Naisen pääasiallisim-
pana tehtävänä kodissa on ruuan
laittaminen. Se ruoka mitä hän
perheensä ravinnoksi valmistaa ei
ole kaikki kotituotetta; sitä saa-
daan markkinoilta, ruokakaupoi-

ta, meijereistä y. m. Siispä nai-
nen ei voi olla kodin haltijatar
jos hänellä ei ole kontrollivaltaa
ruokavarastojen yli. Hänellä, ko-
din haltijattarella, täytyy olla
mahdollisuus hallita kaikki ne
lähteet mistä ruokatarpeita saa-
daan, hänellä täytyy olla mahdol-
lisuus määrätä elintarpeiden hin-
nat, hänellä täytyy olla ehdoton
valta estää kaikenlainen elintar-
peilla keinotteleminen ja ruoka-
tarpeiden vääräntäminen ja myr-
kyttäminen, jotta hänellä kodin
haltijattarella olisi täydellinen
varmuus siitä että kaikki se ruo-
ka, mitä hän perheensä ravin-
noksi valmistaa, on ehdottomasti
puhdasta ja ihmisruumiin voimaa
ja terveyttä edistävä. Nainen ei
voi olla kodin haltijatar jos ei
hänen hallintovaltansa alle myös-
kin kuulu kaikki yhteiskunnalliset
tuotantolaitokset, sillä kaik-
kien tuotantolaitosten, olkootpa
ne mitä laatua tahansa, yksino-
maisena tarkoituksena on tuottaa
tarvikkeita ihmiselämää varten ja
nainen on juuri se, joka luopi
ihmiselämää. Siispä hänellä, ih-
miselämän luojalla, ennenkaikkea
täytyy olla oikeus hallita kaikki
ne laitokset, jotka ovat olemassa
ainoastaan tuottamaan kaikki ne
moninaiset tarvikkeet mitä ihmis-
elämän ylläpitämiseksi, tyydytyk-
seksi ja nautinnoksi tarvitaan.

Äidin velvollisuus lasten kas-
vattajana on huolehtia lastensa
henkisestä kehityksestä mutta
hän, äiti, ei voi tuota velvolli-
suuttaan täyttää jos ei kaikki
koulut, oppilaitokset ja yleiset
kirjastot ole hänen hallintoval-
tansa alla sillä koulut ja kirjastot
ovat lastemme henkisen kehityksen
lähtenä. Katse-
lemme asiaa miltä puolelta ta-
hansa, niin meidän on aina vain
tultava samaan johopäätökseen,
että nainen ei voi täyttää velvol-
lisuuttaan kodin haltijattarena se-
kä lasten kasvattajana jos hänellä
ei ole täydellinen oikeus ottaa
osaa kunnan, kauntin sekä val-
tion hallintoon sillä koti on suo-
raoaisessa yhteydessä ei ainoas-

KATSAUKSIA

Tervehdys Toverittaren lukijoil-
le, avustajille ja asiamiehille.

Useita viikkoja sairastettuani
ja vähän aikaa levähdettyäni olen
taas jälleen täällä Toverittaren
toimituspöydän takana. Koska
kukaan toverittarista ei hakenut
Toverittaren toimittajaksi, tulin
jotokunnan kehoituksesta jälleen
tätä tointa hoitamaan. Koetan
sillä parhaani, jotta Toveritar
olisi mahdollisimman tehokas ase
luokkataistelussa.

"Eevastiina" valitteli, että nai-
set ovat hyvin vähän tänä kesä-
nä kirjottaneet omaan lehteensä.
— No, niinhän on aina kesällä.
En minä ainakaan kadehdi niitä
pieniä levon ja huvin hekiä mit-
tä te Toverittaren uskolliset av-
ustajat jolloinkin kesän helteis-
sä itsellenne riistätte kaikelta
työltä ja toiminnalta. Mutta toi-
von sentään, että te kesäloman
kin keskeltä — kenellä sellainen
sattu olemaan — pistätte jol-
loinkin kuuluisia ja havainto-
janne Toverittareen.

Toverittaren tilaajamäärän las-
keminen on myöskin jokakesä-
nen ilmiö. Näyttää siltä, että sa-
nomalehtien asiamiehet ainakin,
jolleivät muut puolueoimittajat,
ottavat aina hyvänlaisen kesälo-
man. Heti kesän ensi lämpimien

tultua alkaa lehtien tilaajamäärä
laskea. Tavallisesti Toverittaren
tilaajamäärä kohoaa sitten heti
syyskuukausien ajalla entiseen
määrään ja usein yllikin.

Kuten on ennemmin jo ilmoit-
tettu, alkoi Toverittaren levitys-
ryntäys t. k. 1 p. ja kestää se
syyskuun 17 päivään asti. Tove-
rittaren lukijat, ystävät ja asia-
miehet! Kootkaamme voi-
mamme pitkin linjaa tähän suu-
reen ryntäykseen ja kohotta-
kaamme nyt vihdoinkin Toverit-
taren tilaajamäärä tuohon kau-
an toivottuun kymmeneen tuhan-
teen. Siitä riippuu Toverittaren
laajentaminen. Laajennettuna
Toveritar voisi paljon paremmin
täyttää sen laajan ja monipuoli-
sen tehtävän mikä sillä on.

Työmiehen levitysosasto il-
mottaa kutsuneensa keskipiirin
punasen armeijan pontevaan toi-
mintaan tässä ryntäyksessä. Mitä
kuuluu idästä, Raivaajan puna-
sen armeijan työ-alueelta? Toi-
vottavasti samaa.

Luokkavallan harjottamaan
vainoon työväenluokkaa kohtaan
emme voi paremmin vastata kuin
lujittamalla parhaiten luokka-
taisteluseittemme — sanoma-
lehtiemme — asemaa ja levittä-
mällä niitä mahdollisimman suu-
lille työläisjoukoille.

M. N.

Pienen myrskyn

nosti viime Toverittareessa ollut
kirjotus "Kaksi optimistia" Asto-

rian naisten keskuudessa — ja
mahdollisesti myöskin muualla.
Kirjotus vaikutti myöskin sen,
että suurin osa Astorian suomen-
kieltä taitavista miehistä olivat
Toverittaren varkainlukijoita
viime viikolla. Jokainen heistä
halusi lukea sen kuuluisan hym-
nin naiselle. En tiedä "Eevasti-
nan" (Toverittaren väliaikaisen
toimittajan) motiiveja julaistes-
saan sanotun kirjotuksen, mutta
koska toveritar A. K:n kirjotus
sanotun kirjotuksen johdosta tu-
lee Toverittaren ensi numeroon,
niin selittäköön "Eevastiina" sil-
loin motiivinsa. — Muuten tuon
kirjotuksen voisi ymmärtää sil-
läkin tavalla, että sillä on tahdot-
tu loukata oikein raskaasti Suo-
men lahtarinaisia ja luokkansa
pettäneitä työläisnaisia. Kirjotus
nimittäin on lainattu Suomen so-
sialistinuorison lehdestä. Olisiko-
han jollakin Suomen nuorella
luokkatoverilla ollut halu noin
raävitömästi loukata omia luok-
kaskisojaan? Tiedämme, että
Suomessa on työläisillä kapula
suussa siihen nähden mitä siellä
uskaltaa sanoa lahtareista. Mah-
dollisesti siis tuolla kirjotuksella
on koetettu sanoa sitä minkä
vapaammassa oloissa olisi voinut
sanoa toisella tavalla.

Tuskinpa Suomen valveutu-
neet työläisnuoret ovat innostu-
neet sukupuolten väliseen taiste-
luun tänä aikana, jolloin he elä-
vät mestauspölkyyä ääressä surun
ja onnettomuuden ympäröimänä.

— Siis on kirjotuksella varmasti
joku muu tarkoitus kuin miltä se
äkkiä arvostellen näyttää. — O-
dotamme mitä kirjotuksen joh-
dosta vielä kuuluu.

Uusi kirja taas ilmestynyt.

Kuuluisan kirjailijan August
Strindbergin kirjottama "Palve-
lusnaisen Poika" on ilmestynyt
kustannusliikkeitemme yhteisel-
lä kustannuksella. Kukapa meis-
tä ei olisi lukenut Strindbergin
"Unelmia", "Narren yhteiskun-
nasta", "Avioelämää", "Isä",
"Götalaiset huoneet", y.m. Strind-
bergin kirjoja joita on suomenkie-
lilläkin ilmestynyt. "Palvelusnai-
sen Poika", on muistelmia kirjai-
lijän oman elämän varhaisemmil-
ta ajoilta. Joka on lukenut yh-
denkään hänen muista kirjois-
taan, tahtoo tietenkin tutustua
suuren kirjailijan elämäkertaan.
Kirjan hinta on \$1.50 sidottuna
siroihin kovin kansiin. Sitä voi
tilata Toverin Konttorista, Box
99, Astoria, Ore.

**Kuusi miljoonaa lasta näkee näl-
kää Yhdysvalloissa.**

kerrotaan lapsitoimiston raportis-
sa. "Nämä lapset ovat nälkäisiä
siksi, että heidän vanhempansa
ovat liian vähävaraisia ostamaan
heille kunnollista ja riittävästä ra-
vintoa. Tuhansia amerikkalaisia
perheitä elää niin pienillä tuloi-
lla etteivät he voi mitenkään
hankkia edes riittävästi ravintoa"
— sanotaan raportissa.